

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Poßitne ratione naturali demonstrari, visionem Dei esse
poßibilem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VII. Nil refert, possit in intellectu, qui, si, si, am divinitus, abstractivè dicitur cognoscere Deum possit, non intuitivè.

Ut autem dari queat intellectus aliquis, qui, esto abstractivè cognoscere possit Deum, per divinam potentiam elevari nequeat ad eum clarè videndum: sicut è contrario, sensus qui intuitivè percipiunt sua objecta, nullo modo, ne quidem divinitus, ea percipere possunt abstractivè: quem intellectum dari posse contendit P. Arriaga hic d. 4. sect. 5. num. 26. nostrà in presenti nil refert, qui hic aliud non intendimus, quàm offendere, intellectum nostrum, ex eo quòd intuitivè videre possit Deum, non ferri extra objectum suum naturale, eum illum naturaliter cognoscit abstractivè. Quòd si intellectus ille cognoscens Deum abstractivè, ad intuitivam illius visionem, vel divinitus assergere nequeat, id peculiari illius potentie limitationi tribuendum: nullum certè habemus fundamentum asserendi, intellectum nostrum esse huiusmodi.

ne ens, non tamen inde sequitur, posse eum singula entia pari perfectione cognoscere, alioqui, & posset ea omnia, etiam Deum, comprehendere; quòd dici nullo modo potest. Sicut ergo ex eo quòd objecta alia cognoscere queat comprehensivè, non sequitur posse cognoscere comprehensivè Deum, ita nec sequitur, posse eum clarè videre, ex eo quòd alia intuitivè valeat conspiciere: ad supremi namque huius objecti, quòdque alia omnia, etiam simul sumpta, infinite excedit, cognitionem intuitivam, cum tam alta sit, eget intellectus elevatione, & principis omnem naturæ vim excedentibus, quæ proinde, supernaturalia cum sint, solo naturæ lumine innotescere nequeunt. Evidens ergo esse non potest, eiusdem naturæ lumine huiusmodi elevationem esse possibilem; sed ad summum ex hac ratione conficitur, nobilem quandam Dei cognitionem, multoquæ eâ, quàm hic habemus, perfectiorem, posse creato intellectui à Deo concedi, non tamen intuitivam, ob rationes jam allatas.

Quibus principis eget intellectus ad claram Dei visionem.

SECTIO QUARTA.

Positne ratione naturali demonstrari visionem Dei esse possibilem.

I. Prima sententia affirmat hoc posse demonstrari.

PRIMA sententia est affirmativa: ita Scotus in 4. d. 49. q. 8. quem hac in parte discipuli sequuntur. Quam etiam sententiam ex nostris amplectitur Valquez, Arrubal, & alii.

II. Prima ratio ex perfectione visionis intuitiva.

Prima ratio, qua ad hoc probandum utitur Scotus, est: nam visio intuitiva, inquit, est perfectio potentie cognoscitivæ: cum ergo hoc in potentia cognoscitiva inferiori, nempe sensu, reperitur respectu sui objecti; à fortiori id reperiri debet in intellectu respectu sui: cum itaque Deus sit præcipuum eius objectum, debet circa illum posse versari intuitivè.

III. Inefficacia huius rationis variè ostenditur.

Sed contra primum: non enim omnis perfectio qua convenit inferiori, convenit semper superiori: claritas enim est perfectio cognitionis, hæc verò scientiæ naturali convenit, non fidei, quæ scientiæ naturali est multo præstantior. Contra secundò: ergo intellectus, etiam naturaliter, debet posse videre Deum, cum sensus objecta sua intuitivè percipiant naturaliter. Dico itaque, ad perfectionem intellectus supra sensum, sufficere quòd varia objecta objectis sensuum longè præstantiora clarè videre possit, animas scilicet & Angelos, quamvis ad eminentissimum hoc objectum, nempe Deum, per claram visionem asurgere nequit.

IV. Secunda ratio ex ordine transcendentali, est etiam inefficax.

Secunda ratio, quæ ad hoc probandum afferri solet, est: Homo & Angelus dicunt ordinem transcendentalium ad claram Dei visionem, qui ordo est ab eorum entitate indistinctus; ergo qui hominem aut Angelum intuitivè, aut saltem comprehensivè videret, (Angelus autem superior inferiorem, & hominem comprehendit) inde sciret visionem Dei esse possibilem. Admissio antecedente, negatur consequentia; ex vi enim comprehensionis naturalis (quæ sola Angelo debetur) non percipiuntur termini supernaturalis, alioqui & unio Hypostatica cognosci naturaliter posset, cum non minus ad hanc, quàm ad visionem Dei anima & Angelus relationem dicant transcendentalium.

V. Tertia ratio, quòd intellectus creatus pro objecto habeat omnem ens, non convincit.

Tertia ratio: Intellectus noster intra objecti sui latitudinem complectitur omne ens, ergo & Deum, qui est ens omnium perfectissimum, & Ens Entium; ergo sicut Angelus & anima separata intuitivè objecta alia videre possunt, ita & videre poterunt Deum. Sed contra: quantumvis enim intellectus creatus intra cognitionis suæ spheram habeat om-

Dices: Oculus aliquis corporeus, qui ob debilitatem vacillat ad lumen & aspectum solis, nec nisi mediante aquâ aut speculo, sicque reflexè, ac veluti abstractivè eum videre potest; si tamen confortetur aliunde, & roboretur, poterit homo solem firmiter, & fixis oculis intueri; ergo idem est de intellectu respectu æterni solis, essentia, inquam, divina, ad cuius intuitum licet per se, utpote infirmus & imperfectus, asurgere nequeat, aliunde tamen roborari ita, & firmari potest, ut eum clarè cernat, idque lumine naturæ innotescit. Respondetur tamen, latam esse disparitatem: lumen enim solis, eiusdem rationis est cum lumine in speculo, vel aquâ recepto: at verò entia creata, ex quibus abstractivè cognoscimus Deum, infinites inferiora & imperfectiora sunt Ente increato; ergo à cognitione Dei per creaturas arguere non possumus naturaliter ad claram eiusdem visionem, utpote quæ supernaturalis est, nec nisi lumine fidei in eius devenire cognitionem possumus.

VI. Dices: oculus corporeus potest intuitivè videre solè, ergo intellectus Deum.

Dices secundò cum eodem Scoto: intellectus non quietatur nisi in pulcherrimo suo objecto, perfectissimo modo cognito; cum enim objecta cætera intuitivè se videre animadvertat, ad intuitivam etiam summi huius objecti cognitionem aspirat, nec nisi eâ obtentâ conquiscescit. Sed contra: ad hoc ut intellectus in Dei cognitione naturaliter conquiscescat, non est opus cognitionem omnium perfectissimam circa illum acquirat, alioquin, ut supra dixi, habere deberet comprehensivam, sicut habet aliarum rerum: sufficit ergo ad quietem intellectus, nobilis aliqua Dei cognitio, ut mox amplius declarabitur.

VII. Dices secundò: intellectus, nisi in perfectissimo suo objecto, cognito, non conquiscescit.

Quarta, & præcipua ratio deducitur ex appetitu quem omnes à naturâ insitum habent, videndi Deum: hinc ergo rectè inferitur, visionem hanc esse possibilem; alioqui desiderium naturæ erit inane. Hinc S. Augustinus lib. 4. contra Julianum, cap. 3. Neque, inquit, omnes homines naturali instinctu immortales & beati esse vellemus, nisi esse possimus.

VIII. Sine omnibus instinctibus à naturâ appetitum videndi Deum.

Nec satisfacit quòd respondet P. Arriaga hic, d. 4. sect. 1. cum aliis quibusdam; nullum scilicet deduci argumentum ad probandam visionis possibilitatem, ex eo quòd eam multi apprehendant, & appetant, cum & in rem falsam multi per intellectum ferantur, & per voluntatem, in impossibile. Hoc, inquam, non satisfacit: quamvis namque ex falsâ persuasionem (voluntas siquidem in res fertur non ut in se sunt, sed ut apprehenduntur) possint interdum

IX. Instinctus & appetitus naturæ non tendit ad impossibilem.

R. P. Compromi Theol. Scholast. Tom. I.

Deus & natura nihil faciunt frustra.

X. *Ex falsa persuasione multi inter duntis errorem inducuntur.*

XI. *Hæc ratio, ducta ab appetitu omnibus in se, non caret difficultate.*

XII. *Quo pacto homines appetant naturaliter possessionem summæ boni.*

XIII. *Ex appetitu necessario quoad specificationem, non inferitur visionis beatæ possibilitas.*

interdum nonnulli appetere aliquid impossibile; ex instinctu tamen naturæ, homines passim non feruntur in id, quod obtineri non potest; natura enim non fallit, & ut dici solet, *Deus & natura nihil faciunt frustra.* Quare si appetitus visionis claræ Dei omnibus passim sit à naturâ insitus, non videtur negari posse, illius possibilitatem hinc optime inferri.

Non etiam obstat, quod ibidem objicit P. Arriaga, plurimos Jovi numen inesse existimasse, cumque pro Deo coluisse: hoc enim, non ex instinctu naturæ, sed ex falsâ quorundam persuasionem provenit; Poëta siquidem nonnulli (quorum primus, vel ex primis, fuisse fertur Homerus, hoc nomine *Eaber deorum* appellatus, ut in Prometheus Christiano ostendi Disp. undecimâ, cap. 1. n. 2.) sceleratis quibusdam hominibus prodigioso perniciosoque figmento divinos honores decreverunt, mortaliumque animos hæc errore imbuerunt, qui proinde, non instinctu naturæ, sed malis artibus, & artificioso hominum commento, Jovi, reliquæque farragini, deorum nomen ac numen adscripserunt.

Quamvis itaque rationem hanc ductam ab appetitu perfecte cognoscendi Deum, seu causam primam (quam à viris doctissimis, ipsoque adeo Doctore Angelico ad hoc ipsum usurpari video hic q. 12. a. 1. corpore) censam esse probabilissimam, & si detur hujusmodi appetitus à naturâ insitus ad clarè videndum Deum, certam: quia tamen non constat insitum esse à natura hominibus hujusmodi appetitum clarè videndi Deum, hæc ratio non convincit. Quod verò nullus talis sit appetitus, magno mihi est indicio, quod inter doctissimos olim Philosophos, antiquitatis lumina, & quibus prima cura fuit hominis felicitatem inquirere, ne unus quidem ex 288. diversis hæc de re sententiis, & sententiis, quas ex Varrone refert S. Augustinus lib. 19. de Civit. Dei cap. 2. eam in clarâ Dei visione sitam esse affirmaverit, sed ad summum in sublimi aliqua Dei cognitione & contemplatione eximiarum tantum Numinis perfectionum.

Dices primò: homines naturali instinctu appetunt possessionem summæ boni; hæc autem in clarâ Dei visione consistit; ergo hanc appetunt, Resp. appetere quidem naturaliter homines summæ boni possessionem, sed pro modulo & captu suo, suavem scilicet Dei contemplationem & amorem, ex quibus coram mentes summâ jucunditate, ac deliciis maximis perfundantur, usque perpetuò permansuris, atque ut reddantur de tali statu securi. Per hoc existimo, hominum circa beatitudinem appetitui satisfactû iri: nec enim visionis claræ Dei, citra revelationem iis unquam in mentem veniret, ut exemplo Philosophorum, qui ad beatitudinem indagandam summo studio ferebantur, proximè vidimus.

Dices secundò cum P. Vasquez 1. 2. d. 22. c. 5. visionem claram esse objectum necessitans quoad specificationem, quam scilicet averfari nullus potest; hinc ergo rectè inferitur illius possibilitas. Sed contrà: eodem enim modo contra Vasquez inferri posset, unionem Hypostaticam naturaliter cognosci posse, cum eam nullus averfari possit. Dico itaque ex hæc necessitate quoad specificationem, non inferri objecti cuiusquam possibilitatem: si enim quis beatitudinem in Dei comprehensione sitam esse apprehenderet, ut apprehendebant Anomæi, non posset eam averfari; inde nihilominus perperam quis inferret, Dei comprehensionem esse creato intellectui possibilem. Addo, visionem cla-

ram Dei, prout recipi est, nemini in mentem naturaliter venire posse, cum sit supernaturalis, sed visionem appetunt vel naturæ viribus, vel oculis corporeis obtinendam; quarum utraque est impossibile.

Tandem nonnulli, ut advertit P. Arriaga citatus, ita mundi hujus oblectamentis & vanis voluptatibus capiuntur, ut si his perpetuò frui possent, de clarâ Dei visione parum essent solliciti. Quamvis ergo beatitudinem in genere averfari fortassis nemo queat, hæc tamen in particulari non ita necessitat, quin eam homines possint refugere, eique aliquid aliud præferre.

XIV. *Quidam visionem beatam averfantur.*

SECTIO QUINTA.

Vtrum Deus videri possit oculis corporeis.

ETHNICI Deum oculis corporeis cerni posse communiter asserbant, utpote quem corporeum esse asserbant, sicque intra organi corporei spheram statuebant. Nec multum ab hoc errore abfuerunt heretici Anthropomorphitæ, qui Deum humanis membris fingeant, ut supra vidimus, d. 5. sect. 3. num. 2. unde nil mirum, si eum oculis corporeis cerni posse assererent.

I. *Ethnicorum & Anthropomorphitarum error.*

Sed his relictis, quæstio, quam in præfenti disputamus, est, Utrum Deus, cum sit spiritus purissimus, in cælo à Beatis post assumpta denuo corpora, oculis, non mentis tantum, sed etiam corporis, cerni possit.

II. *Status quæstionis.*

Qua in re, communis & certa est Theologorum sententia, non posse. Ita S. Thomas hic q. 12. a. 3. & in 4. d. 49. q. 2. a. 2. quem Theologi omnes sequuntur, remque hanc ita indubitatam esse pronunciant, ut Suarez hic lib. 2. de Attributis, cap. 6. eam fidei proximam, Vasquez d. 40. cap. 2. oppositum, manifestum errorem, alii saltem temerarium esse asserunt.

III. *Deus oculo corporeo videri nullo pacto potest.*

Hanc conclusionem tradunt Patres, qui, quam intellectui tribuunt, oculo corporeo negant potentiam videndi Deum. Imò S. Augustinus Ep. 6. ad Italicam, hoc ipsum expressis verbis tradit, ubi loquens de lumine, quod Deus est, *Hoc autem, inquit, oculo videre corporis neque nunc potest, neque tunc poterit.* Idem clarè docet S. Ambrosius Ser. 8. in Psalm. 118. dicens hoc esse impossibile.

IV. *Hæc est sententia eorum deorum sententia.*

Verum est quidem, S. Augustinum lib. 22. de Civit. c. 29. in illud propendere, ut Beati post assumpta corpora Deum oculis corporeis videant: quem nihilominus S. Thomas hic, q. 12. a. 3. ad 2. non asserendo, sed inquirendo, loqui affirmat: vel quod oculis corporeis singularem quandam lucem, peculiari modo Dei indicem visuri sint; quæ, quia singulariter Deum refert, quisquis eam videt, videre dicitur Deum: sicut qui vestem videt, dicitur videre hominem; & qui motus vitales, vitam, seu animam.

V. *Explicitio loci cuiusdam S. Augustini.*

Ratione idem ostenditur deductâ ex S. Augustino Epistolâ citatâ; si enim cerni possit Deus oculo corporeo, ergo & aliis etiam sensibus percipi, auditu scilicet, gustu, olfactu, & tactu, quæ tamen per se maximè sunt absconsa, & Dei excellentiâ penitus indigna: sequela patet; siquidem si oculus noster elevari possit ad videndum spiritum, & aliud præter colorem & lucem materialem, nulla planè est ratio, cur alii etiam sensus ad idem præstandum elevari nequeant; eo enim modo, quo lucem

VI. *Ab inconvenienti ostenditur, oculum corporeum non posse videre Deum.*